

OBBI - Obecná biologie - okruhy otázek ke státní závěreční zkoušce

1. Definice života, základní charakteristiky živých soustav, metody studia biologických systémů
2. Buněčná teorie, základní charakteristiky buněk, typy buněk, mikroskopické metody
3. Typy, chemické složení a funkce nukleových kyselin, replikace DNA a její regulace
4. Realizace genetické informace (průběh transkripce, posttranskripční modifikace RNA, ribosomy, průběh translace, posttranslační modifikace proteinů, regulace exprese genetické informace)
5. Biologické membrány (chemické složení, struktura a funkce biomembrán, membránový transport, fúze biomembrán). Cytoskeletální soustava buňky
6. Reprodukce buněk - dělení buněk, buněčný cyklus a jeho regulace, smrt buněk - apoptóza, nekróza
7. Metody genetického inženýrství a jejich aplikace v molekulární biologii (štěpení DNA, expresní vektory, klonování DNA, hybridizace nukleových kyselin, určování pořadí bází v molekule DNA atd.)
8. DNA - jako nositelka genetických vlastností, základní charakteristiky DNA, genetický kód, gen, alela, genový polymorfismus. Poškození DNA (definice, typy mutací, nejčastější zdroje mutací, mutageny), reparace poškozené DNA - základní mechanismy
9. Chromosomové základy genetiky, struktura eukaryontních chromozómů, příprava karyotypu, poruchy struktury a počtu chromosomů
10. Základní principy genetiky mnohobuněčných organismů (význam J.G. Mendla, interakce genů, genová vazba, význam T.H. Morgana)
11. Genetika populací, Hardy-Weinbergův zákon, koeficient příbuznosti, genový posun. Eugenika - historické souvislosti, Neo-Eugenika
12. Sexuální reprodukce organismů, chromozomální určení pohlaví, inaktivace X chromozomu, dědičnost vázaná na X chromozom. Meióza - její průběh, genetický význam meiózy, gametogeneze.
13. Fotosyntéza - význam fotosyntézy z globálního hlediska, světlem řízené reakce, biochemické procesy a jejich regulace.
14. Respirace rostlin - význam, biochemické pochody respirace, faktory ovlivňující respiraci. Metody měření respirace.
15. Vodní provoz rostlin. Význam, principy příjmu, vedení a výdeje vody v rostlinách, faktory ovlivňující vodní provoz rostlin
16. Minerální výživa rostlin. Principy příjmu, vedení a redistribuce živin v rostlinách, význam a fyziologická úloha hlavních živin.
17. Rostlinné hormony, principy regulace, hlavní fyziologické účinky.
18. Hlavní metabolické dráhy a cykly u rostlin.
19. Fyziologie klíčení rostlin, tvorby květů a plodů. Vnější a vnitřní podmínky klíčení, růst a vývoj rostlin, dormance.
21. Vývoj zárodku - embryogeneze a morfogeneze
22. Nepřímý a přímý vývoj - vznik a vývoj plodu člověka. Změny vnějšího tvaru embrya a plodu v průběhu ontogeneze, vznik a vývoj plodových obalů a placenty - stavba a funkce placenty, vícečetná těhotenství u člověka, polyembryonie, vznik nového jedince (porod, líhnutí), způsoby péče o vajíčka, larvy, proměna dokonalá a nedokonalá
23. Charakteristika jednotlivých etap fetálního - prenatalního a postnatalního období člověka. Charakteristika jednotlivých etap fetálního - prenatalního a postnatalního období člověka, možnosti praktického využití poznatků vývojové biologie, např. vrozené vývojové vady a vývojové odchylky, mutageny, posouzení některých lidských nemocí z hlediska vývojové biologie a genetiky, možnosti regenerace a reparace, biologie stárnutí a smrt organismu, apoptóza, dlouhověkost
24. Organogeneze, vývoj kosterního a svalového systému člověka, vývoj končetin. Vývoj coelomu a bránice. Vývoj dýchacích a cévních soustav a jejich funkcí - včetně lymfatického systému, vývoj základů cévního systému a fetální krevní oběh, oběhové změny při narození, vývoj imunitních odpovědí, vývojová stádia dýchacích orgánů.
25. Vývoj trávicích soustav a souvisejících žláz, vývoj zubů, vývoj metabolismu u rostlin a živočichů, vývoj obličeje a vývoj ústního otvoru člověka, primitivní střevo a jeho vývoj, vývoj žláz souvisejících s trávicí trubicí. Vývoj močopohlavních soustav a jejich funkcí (pronefros, mesonefros, metanefros, definitivní ledvina), vývoj močových cest, vývoj pohlavnosti u živočichů a rostlin, vývoj varlat a vaječnic, vývoj samčích a samičích pohlavních cest a orgánů, vývoj homeostatických mechanismů.
26. Vývoj smyslových orgánů a kůže a jejich funkcí. Vývojové souvislosti (zrak, sluch, hmat, čich, chuť). Vývoj povrchových tělních struktur živočichů. Vývojová stádia kůže.
27. Vývoj nervové soustavy a endokrinních žláz. Neurulace, vznik a formování CNS a PNS. Vývoj reflexů a chování. Vývoj hormonálních regulací živočichů a rostlin. Vývoj přenosu informací a způsobů práce s informacemi na úrovni buněk, tkání, organismu a společenstev (nervy, hormony, fytohormony, feromony).
28. Viry. Charakteristické znaky, fyzikální a chemická struktura virionu. Reprodukce viru a přenos genetické informace. Onemocnění člověka způsobená viry- nákazy přenášené alimentární cestou, vzdušnou cestou a zvířaty. Onemocnění AIDS a infekce HIV.
29. Typy parazitizmu u mikroorganismů, patogeneze infekčních onemocnění, virulenní faktory. Bakteriální původci lidských onemocnění - přehled.
30. Běžné infekce člověka vyvolané patogenními houbami, parazity. Přenos a šíření infekčních chorob a možnosti jejich prevence a terapie.
31. Stres u rostlin (abiotický a biotický), průběh stresové reakce, obranné reakce, antioxidanty.